

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Jana Passera, JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **F. B.**, zastoupeného Mgr. Janem Matesem, LL. M., advokátem se sídlem Kladenská 413/37, Praha 6, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) PhDr. Marek Ženíšek, Ph. D.**, trvale bytem 17. Listopadu 2560, Plzeň, adresa pro doručování: Hřímalého 46, Plzeň, o návrhu na neplatnost volby odpůrce 2) ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konaných 25. října 2013 a 26. října 2013,

t a k t o :

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrce 2) PhDr. Marka Ženíška Ph. D. poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve volbách konaných 25. října 2013 a 26. října 2013 **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Navrhovatel byl ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 25. října 2013 a 26. října 2013 (dále jen „volby do Poslanecké sněmovny“) zapsán do stálého seznamu voličů podle místa trvalého pobytu v Plzeňském volebním kraji. Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 8. 11. 2013 (dále též „volební stížnost“) se domáhal vyslovení neplatnosti volby PhDr. Marka Ženíška Ph. D. poslancem ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konaných 25. října 2013 a 26. října 2013.

[2] Uvedl přitom, že ve volebním okrsku č. 97 v Husově ulici v Plzni začaly volby nejméně o půl hodiny později. Předseda volební komise, který jako jediný disponoval klíči od volební místnosti, se totiž nedostavil z důvodu pravděpodobné opilosti včas k otevření volební místnosti. Někteří z již přítomných voličů nemohli čekat na jeho příchod. Přes prodloužení hlasování do 14.30 hodin v dané volební místnosti bylo některým voličům pochybením předsedy volební komise znemožněno hlasovat. Jednotný čas hlasování, stanovený v § 1 odst. 4 zákona

č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých zákonů (dále též jen „volební zákon“), je výrazem rovnosti volebního práva, které bylo porušeno.

[3] K porušení volebního zákona došlo i ve volebním okrsku 1 obce Horní Bělá, kde nebyly správně započteny preferenční hlasy. S odkazem na svědectví J. H. a P. H. navrhovatel tvrdil, že jmenovaní zakroužkovali 4 kandidáty na volebních lístcích hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury (dále též jen „Úsvit“). Na výpisu přednostních hlasů, zveřejněných na stránkách voleb, provozovaných Českým statistickým úřadem, však nebyly u kandidátů za Úsvit uvedeny žádné přednostní hlasy. Navrhovatel se proto domnívá, že byly zmanipulovány volební výsledky v celé obci, pravděpodobně se záměrem poškodit toto hnutí. S ohledem na výsledek voleb mohlo popsání jednání vést k tomu, že se JUDr. Vít Bárta nestal poslancem Parlamentu ČR.

[4] Navrhovatel považuje za pravděpodobné, že k úmyslnému poškození Úsvitu došlo ve více volebních okrscích Plzeňského kraje. Navrhl proto, aby soud vyzval Český statistický úřad k přepočtu platných hlasovacích lístků, k posouzení vyřazených hlasovacích lístků a případně k přepočítání výsledků hlasování.

[5] Závěrem stěžovatel uvedl, že byl závažně porušen § 1 odst. 4 volebního zákona, týkající se času voleb, a § 40 odst. 4 volebního zákona v důsledku nesečtení přednostních hlasů a pravděpodobně nikoliv řádného sečtení hlasovacích lístků. Strana TOP 09 získala v Plzeňském kraji 29 696 hlasů, po výpočtu volebního výsledku d'Hondtovou metodou stačilo druhému kandidátu TOP 09 k získání poslaneckého mandátu 14 848 hlasů. Úsvit získal v Plzeňském kraji 14 673 hlasů. Rozdíl činil 175 hlasů. Nezapočítáním těchto hlasů došlo ke zvolení kandidáta TOP 09 PhDr. Marka Ženíška, Ph. D., namísto kandidáta Úsvitu JUDr. Víta Bárty. Pokud by v Plzeňském kraji okrskové volební komise vyřadily neoprávněně pouhých 175 hlasovacích lístků, poslanecký mandát by získal kandidát TOP 09, nikoliv kandidát Úsvitu. Jedná se tudíž o intenzivní zásah do výkonu volebního práva, v jehož důsledku došlo ke zdeformování vůle voličů; strana TOP 09 získala v Plzeňském kraji za 29 696 hlasů dva mandáty a Úsvit za 14 673 hlasů ani jeden mandát.

II.

[6] Nejvyšší správní soud zaslal volební stížnost k vyjádření Státní volební komisi a PhDr. Marka Ženíška Ph. D.

[7] Státní volební komise uvedla, že odročení doby hlasování řeší § 21 odst. 2 volebního zákona. Posouzení, zda případné pozdější otevření volební místnosti vedlo ke znemožnění volebního práva některých voličů a zda tato skutečnost mohla mít vliv na výsledek voleb ovšem podle Státní volební komise přísluší pouze soudu. Vyhodnocení hlasovacích lístků provádí okrsková volební komise, veškerou volební dokumentaci převezme do úschovy obecní úřad a k přepočítání hlasů a otevření zapečetěné volební dokumentace může přikročit opět pouze soud.

[8] PhDr. Marek Ženíšek Ph. D. se k návrhu nevyjádřil.

III.

[9] Nejvyšší správní soud si od Úřadu městského obvodu Plzeň 3 vyžádal volební dokumentaci z volebního okrsku č. 97 – Husova ulice Plzeň, a od obce Horní Bělá volební dokumentaci zejména z okrsku č. 1.

[10] Z volební dokumentace z volebního okrsku č. 97 – Husova ulice Plzeň, zejména ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování v tomto volebním okrsku, soud ověřil, že dne 26. 10. 2013 předseda komise zahájil hlasování v 8.30 hodin a ukončil ve 14. 30 hodin. Zahájení hlasování bylo podle zápisu odročeno z technických důvodů o 30 minut a doba hlasování byla prodloužena rovněž o třicet minut.

[11] Z volební dokumentace z volebního okrsku č. 1 obce Horní Bělá, zejména z platně odevzdaných hlasovacích lístků soud ověřil, že z 19 hlasovacích lístků pro Úsvit bylo 9 s vyznačenými přednostními hlasy. Kandidát č. 1 JUDr. Vít Bárta obdržel 3 preferenční hlasy, kandidát č. 2 Václav Kupka 1 preferenční hlas, kandidát č. 4 Ing. Václav Ženíšek 1 preferenční hlas, kandidát č. 6 Roman Bakala 2 preferenční hlasy, kandidát č. 7 Petr Marek 2 preferenční hlasy, kandidátka č. 8 Bc. Jiřina Holotová 6 preferenčních hlasů, kandidát č. 9 Bc. Luděk Hruška 3 preferenční hlasy, kandidát č. 12 Pavel Fryč 1 preferenční hlas, kandidát č. 13 Petr Novotný 2 preferenční hlasy, kandidát č. 15 Pavel Pivoňka 1 preferenční hlas, kandidát č. 16 Evžen Zavadil 1 preferenční hlas, kandidát č. 17 Zdeněk Plaček 1 preferenční hlas, kandidát č. 18 Vladimír Pruner 1 preferenční hlas, kandidát č. 19 Daniel Mráz 2 preferenční hlasy, kandidátka č. 20 Lydie Bayerová 1 preferenční hlas.

[12] Z volební dokumentace z volebního okrsku č. 1 obce Horní Bělá, zejména z protokolu o výsledcích hlasování pro Úsvit soud ověřil, že okrsková volební komise pro toto hnutí sečetla 19 platných hlasů (hlasovacích lístků) a uvedla počet přednostních hlasů 0. Tento údaj byl posléze převzat Českým statistickým úřadem.

IV.

[13] Navrhovatel se, v souladu s § 87 odst. 1 volebního zákona, domáhal vyslovení neplatnosti volby kandidáta při volbách do Poslanecké sněmovny, který byl volen v okrsku, u něhož je navrhovatel zapsán ve stálém seznamu voličů. Porušení volebního zákona navrhovatel spatřoval především v posunu času hlasování ve volebním okrsku č. 97 v Husově ulici v Plzni a v nezapočtení přednostních hlasů na volebních lístcích pro Úsvit ve volebním okrsku č. 1 v obci Horní Bělá.

[14] Tvrzení navrhovatele o posunu času hlasování ve volebním okrsku č. 97 v Husově ulici v Plzni bylo prokázáno volební dokumentací z tohoto okrsku, kterou si soud vyžádal. Dne 26. 10. 2013 předseda komise zahájil hlasování v 8.30 hodin namísto v 8.00 hodin a ukončil ve 14. 30 hodin namísto ve 14.00 hodin.

[15] Takový posun v času hlasování je obecně jistě nežádoucí a vyhlášení voleb nejen na konkrétní dny, ale rovněž na konkrétní hodiny, určuje jasné mantinely, v nichž se hlasování odehrává. Na druhé straně nelze přehlédnout § 21 odst. 2 volebního zákona, na který poukázal i odpůrce 1) a který umožňuje odročit nejdéle o jednu hodinu zahájení hlasování nebo je přerušit anebo prodloužit dobu hlasování. Uvedení doby počátku a ukončení hlasování s identifikací důvodů případného odročení, přerušování nebo prodloužení hlasování je podle § 42 odst. 2 písm. a) volebního zákona součástí zápisu okrskové volební komise o průběhu a výsledku hlasování.

[16] V posuzované věci byly podmínky citovaných ustanovení, zejména dodržení nejdelší přípustné délky odročení a odraz této skutečnosti v zápisu okrskové volební komise, splněny. Jakkoliv nelze vyloučit, že soud v určitém případě shledá nenaplnění podmínek pro časový posun hlasování a shledá jej nezákonným, nyní tomu tak nebylo. Soud přihlédl mj. k tomu, že tvrzený důvod časového posunu, spočívající v opilosti předsedy volební komise, samotný navrhovatel neuvedl jako jednoznačné tvrzení, ale pouze jako pravděpodobnost. Zároveň je podstatné,

že v řízení z obsahu spisů ani náznakem nevyplývalo, že by posun času hlasování, který se i délkou pohyboval v mezích § 21 odst. 2 volebního zákona, byl úmyslný nebo měl za cíl určitým způsobem manipulovat s průběhem hlasování a výsledkem voleb. Třebaže je důvod odročení, uvedený v zápisu okrskové volební komise, velmi obecný („technické důvody“), časový posun v posuzování zákonnosti volebního procesu soudem ještě obstál.

[17] Námitku navrhovatele neučinila důvodnou ani zmínka o voličích, kteří již nemohli čekat na otevření volební místnosti a bylo jim proto znemožněno hlasovat. Tvrzení bylo nekonkrétní a jednalo se spíše o předpoklad navrhovatele než o jednoznačné tvrzení podepřené důkazy. Soud dodává, že byt' nelze vyloučit, že někteří z voličů nemohli čekat na otevření volební místnosti, neznamená to ještě, že nevyužili svého hlasovacího práva později, resp. že jim tato skutečnost v pozdějším odevzdání jejich hlasu mohla zabránit.

[18] Skutečnosti tvrzené navrhovatelem, tedy především posun v času hlasování, byly prokázány volební dokumentací a za této situace považuje soud za nadbytečné provádět v tomto směru další dokazování.

[19] Ve vztahu k první námitce proto soud uzavřel, že přes prokázaný posun času zahájení a ukončení hlasování v předmětném okrsku o 30 minut volební proces proběhl v mezích volebního zákona a tvrzenou nezákonnost proto soud nezjistil. Došlo totiž k situaci, která by určitě neměla být považována za obvyklou či dokonce pravidelnou, neboť se nesporně jednalo o lidské selhání, nicméně současně je třeba vidět, že na tyto případy zákon výslovně pamatuje a bylo postupováno přesně v jeho intencích: zpoždění nebylo delší než jedna hodina, a o stejnou dobu se také prodloužila doba, po kterou byla místnost otevřena pro hlasování voličů. Voličům proto v důsledku popsané skutečnosti nebylo znemožněno vykonat akt hlasování a ani navrhovatel neuvádí žádnou indicii směřující k podobnému tvrzení.

[20] Tvrzení navrhovatele o nezapočtení některých přednostních hlasů na volebních lístcích pro Úsvit ve volebním okrsku č. 1 v obci Horní Bělá bylo prokázáno volební dokumentací z daného okrsku, kterou si soud vyžádal. Navrhovatel konkrétně tvrdil a navrhl důkaz k prokázání nezapočtených přednostních hlasů na dvou hlasovacích lístcích. Soud nicméně z volební dokumentace zjistil, že okrsková volební komise sice správně sečetla 19 platně odevzdaných hlasů pro Úsvit, ale zcela opomněla zohlednit přednostní hlasy na devíti z devatenácti hlasovacích lístků.

[21] Tím okrsková volební komise bezpochyby porušila § 40 odst. 4 volebního zákona, podle něž měla mj. sečíst přednostní hlasy odevzdané jednotlivým kandidátům. Nejednalo se přitom o triviální pochybení, spočívající např. v chybě při sčítání přednostních hlasů, ale o úplné opomenutí týkající se všech přednostních hlasů daného politického subjektu.

[22] Soud zpravidla zkoumá zákonnost voleb v několika krocích. Nejprve zjišťuje, zda došlo k porušení volebního zákona, poté analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu, a konečně posuzuje, zda je dána zásadní intenzita zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (srov. usnesení soudu ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004-12, dostupné stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí soudu na www.nssoud.cz). Tři popsané kroky musí být splněny kumulativně.

[23] Vzhledem k jednoznačnému porušení volebního zákona co do nezapočtení preferenčních hlasů u jednotlivých kandidátů Úsvitu ve volebním okrsku č. 1 v obci Horní Bělá soud zkoumal,

zda tato nezákonnost měla vztah k celkovým výsledkům voleb v předmětném obvodu. Uzavřel přitom, že nikoliv.

[24] Významnou skutečností bylo správné sečtení hlasů odevzdaných hnutí Úsvit. Za situace, kdy žádný kandidát tohoto hnutí nebyl v Plzeňském volebním obvodu zvolen, opomenutí volební komise nemělo a nemohlo mít vliv na celkové výsledky voleb. Nezohlednění přednostních hlasů by totiž mohlo hrát roli pouze v případě, kdyby hnutí Úsvit uspělo a byla by řešena otázka, zda byli zvoleni kandidáti podle pořadí na kandidátní listině nebo zda bylo pořadí na kandidátní listině změněno udílením přednostních hlasů.

[25] Vzhledem k nesplnění druhé podmínky soud nemusel zkoumat, zda měla intenzita porušení vliv na výsledek voleb. Již pouze stručně proto podotýká, že přes nikoliv triviální pochybení okrskové volební komise intenzita porušení volebního zákona, spočívající v nezohlednění přednostních hlasů udělených v jednom z volebních okrsků kandidátům hnutí Úsvit, nedosáhla míry, při níž by bylo možné se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát TOP 09 zřejmě vůbec zvolen. Soud při tom znovu připomíná, že přes pochybení týkající se přednostních hlasů okrsková volební komise bezchybně sečetla celkový počet hlasů udělených hnutí Úsvit.

[26] Zároveň soud nezkoumal volební dokumentaci z ostatních volebních okrsků Plzeňského volebního kraje, jak požadoval navrhovatel, neboť žádné konkrétní tvrzení stran chyby při sčítání hlasů v jiných okrscích navrhovatel nevznsl. Pro „extrapolaci“ chybovosti při sčítání přednostních hlasů zjištěné v jednom volebním okrsku na ostatní volební okrsky, nadto s promítnutím do údajné chybovosti ve sčítání nikoliv přednostních hlasů, ale přímo hlasů, soud neshledal důvod. Z chybovosti při sčítání přednostních hlasů v jedné okrskové volební komisi, jež byla zřejmě způsobena jejím složením či organizací práce v ní, nelze bez dalšího usuzovat na pravděpodobnost stejné chybovosti či dokonce chybovosti ve sčítání samotných hlasů v jiné okrskové volební komisi.

[27] Důvod ke kontrole volebních výsledků v celém Plzeňském volebním kraji nebyl dán ani v důsledku relativně těsného rozdílu 175 hlasů mezi zvoleným druhým kandidátem TOP 09 a nezvoleným kandidátem Úsvitu. Samotná skutečnost, že rozdíl mezi výsledky jednotlivých kandidátů byl těsný, stejně jako pochybení jedné okrskové volební komise v sečtení přednostních hlasů, není bez dalšího možné považovat za relevantní důkaz pro zpochybnění výsledku voleb v celém volebním obvodu (srov. usnesení soudu ze dne 28. 11. 2006, čj. Vol 82/2006 – 45).

[28] Jakkoliv tedy soud v činnosti předmětné okrskové volební komise shledal pochybení v tom smyslu, že ve výsledném protokolu o výsledcích voleb nezaznamenala zmíněné přednostní hlasy, a věcná podstata námitky navrhovatele je proto oprávněná, jedná se o porušení volebního zákona, které se nemohlo nikterak projevit na zákonnosti volby kandidáta TOP 09 PhDr. Marka Ženíška Ph. D., jenž byl zvolen poslancem ve volbách do Poslanecké sněmovny v Plzeňském volebním kraji.

[29] Skutečnosti tvrzené navrhovatelem, tedy především nezohlednění přednostních hlasů v daném volebním okrsku, byly prokázány volební dokumentací. Soud proto nepřikročil k výslechu svědků, navrženému navrhovatelem.

[30] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů návrh zamítl.

[31] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu